

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . . . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . . . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr.

Konkoly-hintés.

Ősrégi igazság: Divide et vinces. Bontsd meg és tied a diadal!

Ez is egyik eszköz a célok elérésére, s így nem csoda, ha azt a körülmények kizsákmányolásában oly ügyes liberalizmus ugyancsak kihasználja.

Midőn az állami hatalom és a kath. egyház között hazánkban immár megkezdődött áldatlan harcnak előjelei mutatkoztak: a szabados sajtónak első dolga volt, hogy megbomlaszsa önmagában a püspöki kart.

Egyik részét elnevezte militárisnak, harciasnak; a másikat a béke apostolául tüntette fel, persze addig, míg azt hitte, hogy az beáll a liberalis újságírók közzé liberalis egyházpolitikát csinálni; a harmadikat meg épen tromfnak játszotta ki Róma ellenében . . .

Mikor pedig a februári rendelettel közvetlenül zaklatott és birságokkal sújtott alpapság az általa tanított katekizmus alapján szilárd álláspontot foglalt ama famózus rendelet ellen: akkor a szabados sajtó »tüzet« kiáltva a főpapsághoz fordult, hogy a tekintély és hierarchikus fensőbbiség vizipuskájával vonuljon ki oltásra s fojtsa hamvába a »hecczkáplánok« buzgalmét.

De ezeket a hecczkáplánokat csakhamar jónak látta ő maga hecczelni. A főpapság ugyanis élénk részt vett az egyházpolitikai ellenzék főrendiházi szervezkedésében. Nosza, megindította ellene a hajszát a szabados sajtó az előbb lehűteni kívánt alpapságnál a — kongruával. Csak akkor vette észre, mily szegény az a falusi lelkész; nincs mit ennie, mivel ruházkodnia, állásához méltóan élnie . . . És míg előbb a kormány birság fejében egyiknek másíknak tehenét, disznáját, fali szekrényét licitáltatta el egy gyermeknek megkeresztelése miatt: most ugyanazt a kormányt kezdte nógatni a szabados sajtó, hogy rendezze az alpapság lelkészi illetményeit. (Ezeket

persze akármikor le lehetne foglalni, ha a papság nem tánczolna úgy, ahogy a kormány füttyöl.)

És folyt a konkoly-hintés tovább.

Azt nem is akarjuk emliteni, mint bomlasztották töredékekre a függetlenségi pártot az egyházpolitikai törvények érdekében. Denique igaz az, hogy a közjogi alap miatt farkasszemét néző szabadelvűpárt és a szélső bal nagyobb (főleg protestans) része, jó barátok gyanánt borultak egymás nyakába, mihelyt a kath. egyház ellen nyílt alkalom valamit tenni.

Hanem az a konkolyhintés már minket érdekel, mikor az új belügyminiszter kortesbeszédében a tanítókat általában, tehát a kath. tanítókat is, péczázta ki állami anyakönyvvezetőknek.

Valóban szép vonás, nemes indulat volt tőle, a kath. alpapságot annyira megalázni akarni, hogy a századokon át e papság biztos hű kezeibe leteti munka ostentatíve tétessék át a tanítói kar kezébe. Hadd szakadjon fonala annak a függésnek, melyben tanító, az ő papja, mint egyházi elöljárója és iskolai igazgatója irányában van! Hadd alacsonyíttassék le az a pap saját népe előtt, melynek ezentul nem a pap, hanem az államilag protegált tanító küszöbét kell átlépegetnie élte legfontosabb mozzanataiban!

Szerencsére nem az új belügyminiszter bölcsességén, tudományán és szakismeretén mult, hogy az egész terv megbukott; ezt a konkolyt elhordta a szél. De azért a miniszter megmaradt. S ez a fő!

És az is szivreható példánya a konkolyhintésnek, midőn az ország primását, püspökké szenteltetésének évfordulója és születésnapja alkalmából, mintegy adott jelszóra, dicsőíti a szabados sajtó — a püspöki kar rovására.

Bizonyára mi tudjuk és érezzük: mivel tartoznak, mi a kötelességünk országunk főpapja irányában. De ugyanaz a kötelességünk a főbbi főpásztorokkal szemben is; kik közt lehet a mellékesekben nézet-

eltérés, de a lényegben nem lehet véleménykülönbség.

Itt a konkoly-hintésnek nem lehet sikere!

Alkalomszerűnek találtuk a szabados sajtó ezen egyik manőverére rámutatni . . . Mert az egységben, az összetartásban az erő, a győzelem; — a bomlásban, a visszavonásban a gyöngeség, a leveretés!

Visontai — még te is?

Amit ellenzéki lapok sejtelemképen ismételve hangoztattak; amit hűséges mamelukok egymás közt suttymban szintén beismertek: azt merészen, nyíltan és őszintén szemébe mondta az országgyűlésnek a mult szombati ülésen dr. Visontai képviselő, ki előtte való nap a tőzsde visszaélései ellen kért orvoslato, s kit emiatt a félhivatalos »Nemzet«-ben állítólag maga Werkerle antisemitizmussal vádolt.

Visontai, tudvalevőleg maga is semita, különben pedig az egyházpolitikai törvényjavaslatok buzgó híve és megszavazója, a vád fölötti bosszúságában hamarosan a következőket mondta:

»Az ellenem szórt félhivatalos támadásoknak önök az okai, mert önök nem mondták meg annak idején, hogy az egyházpolitikai program egy integrans részét a tőzsdei szédelgések képezik és azt sem méltóztattak megmondani nekem, midőn a javaslatok támogatására vállalkoztam, hogy az önök szabadelvűségének gyökerei belenyulnak a tőzsdei árfolyamokba.«

Nekünk magunk részéről ehhez nincs mit hozzáadnunk; hanem amit mások hozzáadtak, im itt közöljük:

»Lukács Béla volt kereskedelmi miniszter ma Visontai Soma országgyűlési képviselőnek felszólalása után a képviselőház folyosóján többek előtt határozottan kijelentette, hogy a mi ket Visontai az ő rendeleteiről állított, az mind szóról-szóra igaz, sőt ő még az állam tekintélyének megóvása végett annyira ment, hogy mielőtt hivatalából távozott volna, előbbi rendeleteinek a tiszteletben tartása végett újabb rendeletet intézett a tőzsdetanácshoz, és nagyon esodálja, hogy erről sem Lukács László pénzügyminiszternek, sem Dániel Ernő kereskedelmi miniszternek ninesen tudomása.«

Hát lehet még valakinek kétsége a felől: kik az urak az országban? s kiknek a kedveért történik sok minden — a mások rovására?

Az új községi törvény.

A belügyminiszter megbizta Széll Ignác miniszteri tanácsost, kit legközelebb belügyi államtitkárrá neveznek ki, hogy a Hieronymi-féle

községi törvényjavaslat használható részletek figyelembe vételével, egy új községi törvényjavaslat-tervezetet dolgozzon ki. Ebből a czéllal Széll Ignác a községi jegyzői kar és a vármegyeyei közigazgatási tisztviselők kitünőségeiből legközelebb szaktanácskozmányt fog összehívni, mely az új községi törvényjavaslat alapelveire nézve nyilatkozni fog.

Az új anyakönyvvezetők.

Ha egyedül Perzel Dezső belügyminiszteren múlik, bizony még megérhetjük, hogy nem sokára csakugyan behozzák az állami anyakönyveket. A mult esztendő végén hozott e törvény kétségkívül egyike azoknak, melyekről a nem rég elhunyt báró Vay Miklós koronaőr 1848. márcz. 29-ikén a pozsonyi főrendi gyűlésen nagy nyomtatékkal kijelentette, hogy ezek fölött a magyar közpéldabeszéd szerint nem ártana egy jót aludni. A Magyarország sorsát intéző férfiakon azonban oly lázas izgatottság uralkodik, mely elüzi szemükről az álmat s lehetetlenné teszi a nyugodt, higgadt megfontolást.

Igazán megdöbbentő jelenség, jellemző könynyelműsége vall az a tény, hogy a törvényjavaslat országgyűlési tárgyalása alkalmával egy fontos körülmény szóba se került, míg az első tekintetre kínálkozó, komoly tanulmányozást föl nem tételező érveket pro et contra újra meg újra hangoztatták. A belügyminiszteri rendelet már ráutal erre a nehézségre, amennyiben azokon a helyeken, ahol a rendes anyakönyvvezető a főhivatalánál fogva sokszor távol kell, hogy legyen a székhelyétől, anyakönyvvezető-helyettesekkel akar e bajon segíteni.

A pap a lex residentiae értelmében le van kötve községéhez, melyet kénye-kedve szerint el nem hagyhat, s melyből ha csak néhány napra is távozni akar, távoznia kell, felsőbb hatóságától engedélyre van szüksége. Hogy ez a törvény mily előnyt biztosít az egyházi anyakönyvvezetésnek az állami fölött, arról a kormány csakhamar meg fog győződni a saját tapasztalatából, a nép pedig a maga kárán fog tanulni. Azért vagyunk magyarok, hogy ezt a sajátos közmondásunkat be is igazoljuk.

Vajjon az új anyakönyvvezető azért a mel-lékfoglalkozásért, melyért semmiféle díjazásban nem részesül, le fog-e mondani utazási szándékáról tisztán csak azért, hogy a bejelentőket hiába ne fárassza az esetleg a szomszédközségben fekvő hivatalba? És vajjon hol akad az a magánember, különösen az a tekintélyes magánember, aki bizonyára csak esekély tiszteletdíjért önrendetkezési szabadságát föláldozza? Eleinte majd csak találnak itt-ott erre az újdonsült állásra vállalkozó egyéneket, akik a kormánynak segítségére jönnek, hogy az egyházzal szemben kudarcot ne valljon. Bizonyosak lehetünk afelel, hogy ez ajánlkozók között számos jó-katolikus is ott fog diszelegni, aminthogy mindig bőven találkoznak ilyenek azok sorában, akik az imádott hazát az illetéktelen, idegen befolyás alól fölakarják szabadítani. De tudjuk, hogy az a lelkesedés, mely nem bír erkölcsi alappal, hanem csak muló szenvedélyen épül föl, ha vet is lángot, mint a szalmatűz, hosszú léte nem számíthat.

Erős meggyőződés, hogy az állami anyakönyvvezetésnél nem annyira a kezdetnek, mint inkább majd a folytatásnak lesznek meg a maga nehézségei. Az állami hivatalnokoknak ugyan valószínűleg kezdetben sem fog valami nagy örömet okozni, hogy ily kényes mellékfoglalkozáshoz jutnak . . . díjtalanul; a magán-zóknál azonban remélhetőleg a megtiszteltetés érzete eleinte könynyűvé fogja tenni a hivatal teendőit. De a kitüntetés fölött érzett öröm idő haladtával el fog mosódní, az iga pedig ugyan-abbán az arányban keserűbb, a teher nehezebb lesz. Az állam kénytelen lesz a díjazás emelésével föntartani a megcsappant anyakönyvvezetési kedvet és e lehetünk reá készülve, hogy a költségvetésben néhány év múlva már jelentékeny összeg fog szerepelni az anyakönyvvezetési tételnél. Így dolgoznak mi nálunk annak a tiszta haszonnak a rovására, melynek Apponyi Albert gróf csak a minap ép oly jelentőséget tulajdonított a politikában, mint a gazdaságban.

Megvan-e a mi államférfiainknál a kellő előrelátás, megvan-e bennök a nemzetével együtt dobogó szív?

Dr. Polássy.

Katholikus mozgalmak.

A néppárt szervezkedése.

Legközelebb ismét két újabb képviselőválasztás van kilátásban.

Tudniillik Latkóczy, a nyitrai kerület jelenlegi képviselője belügyi államtitkárrá fog ki-neveztetni s ennél fogva új választás alá esik.

A szabadkai kerületben pedig azért lesz új választás, mert Zsilinszky főispán közokta-tási államtitkár lesz, s helyébe Vermes, a mostani képviselő fog jönni.

Mindkét kerületben már is erősen szervez-kedik a néppárt.

S a nyitrai kerületben gróf Zichy János lesz a néppárti jelölt.

Katholikus körök.

Székesfehérváron az ugynevezett tö-városi részben február 14-én megtartotta az ottani külön kath. kör alakuló közgyűlését. Grem-sperger István apát-plébános magvas beszéd-del nyitotta meg a gyűlést. S azután megalakult a tisztikar: Krenocz Ignác hittanár, egyházi elnök, Kovács Alajos vasúti ellenőr, világi elnök, Blasz Károly alelnök, Solyom Lajos jegyző, Horváth János pénztáros, Gyurkovits Alajos könyvtárnok stb. A megalakulás után Krenocz Ignác elnök lelkes beszédet mondott, melyben kiemelte, hogy a katolikus kör hivatása a katolikus önérték és összetar-tozás felébresztése és ápolása, másrészt pedig követni ohajtva a keresztény szeretet magasz-tos parancsát, türelem és béket hirdetni a más vallásúakkal szemben. A kör tagjainak száma jelenleg megközelíti a 100-t.

Legutóbb Nyitra megyében Privi-gyén is megalakult a katolikus népkör.

A magyarországi kath. kör alapsza-bályait a belügyminiszteriurn f. évi 10792. sz. a bemutatási záradékkal ellátta.

Milyen erősek vagyunk!

Az országgyűlésen a legutóbbi napokban fel lón. vetve az, hogy Arad, lakbérre nézve még mindig a III-ik rangsorozatban van.

Meglepő, hogy ilyen ügyekről is beszélhet-nek az országgyűlésben, hogyha Aradról vagy

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Ha tudtam volna!

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

A vacsorának vége volt. Az urak borközi állapotban voltak. Csak egy szőke fiatal ember — ki semmit sem ivott — őrizte meg nyugodtságát. Duhaj, majdnem ordító nóta járta.

— Mariska, menjetek Tóth urral a szalomba, szólta a mama lányához.

Mariska és Tóth Miska fölkeltek s közönyös arccal haladtak át az ebédlőn be a szalomba.

Egymással szembe foglaltak helyet.

Tóth kérdőleg nézett Mariska tengermély-ségű kék szeméibe.

— Tehát kegyed csakugyan jegyes? Jegyese a Zóna urnak?

— Természetesen.

— Nem tudom, nem akarom elhinni.

— Pedig úgy van. S mi különös volna benne?

— Semmi, semmi, — válaszolt Tóth Miska. — De hát igazán szereti?

— Miért kérdi ezt?

— Mert én nem hiszek a szerelemben s nem tudom elképzelni, hogy más is tudjon szeretni.

Mariska kaczagott. Kaczagása valami olyan különös volt, a mi beleegyezést úgy mint taga-dást jelenthetett.

— Pedig én szeretek. Szeretem Gyulát.

— Nem hiszem, — s fejét tagadólag rázta meg.

Szeméi foszforos fényvel csillogtak. Erősen kutatót a Mariska tekintetében. Keresett valami. Valami biztatót, valami bátorítót, de a lány egyformán közönyös arccal babrált egy hulló sárga rózsával.

— Nem, nem; ez a lány nem szeretheti a jegyesét, — gondolta magában Miska az ujjongó öröm jól eső érzetével.

Az ebédlőben a zaj erősbödött a zajos nóta behatolt a szalon csöndjébe.

Egy pillanatra elhallgattak. Mariska a nó-tára figyelt, vagy talán csak elakarta leplezni vele növekvő izgatottságát?

— Hát jól van, — törte meg a csendet Miska, — megadom magamat s elhiszem, hogy kegyed szereti Zóna urat. De egy tekintetben elégítse ki kíváncsiságomat. Mondja el nekem, mit érez az a ki szerelmes?

— Mit érez az aki szerelmes? ismétlé Mariska, hogy időt nyerjen a gondolkozásra.

— Hát, hát — tudja Tóth ur, azt érezni lehet, de megmondani nem.

— S nem tudná azt kegyed velem valami-féle módon megértetni?

— Majd akad valaki, a ki önnel is meg-érteti azt.

— Soha! — kiáltott fel Tóth bizonyos ön-érettel.

— Soha? — kérdé kételkedve Mariska. — Ugyan? Annyira biztos benne.

— Mondtam már, hogy nem hiszek a sze-relemben, mert az nem létezik.

— Az igaz, hogy én sem tudnék valakit

bolondul szeretni, de azért még is van szerelem. Hiszen mindennapos az életben.

— Oh, ne higgye, hogy az a miről azt mond-ják, hogy szerelem, hogy az csakugyan sze-relem.

— De hát mi?

— Mi? Önzés az egész. Mert mindenekelőtt ké kell jelentenem, hogy azokat a pillanatnyi fel-löbbanásokat, olyanok részéről, kik csak akkor látják először egymást s akkor is talán futólag, távolról, nem lehet szerelemnek mondani. Az ilyen fajta szerelem, valamint a más is, csak a regényírók fantáziájának alkotása. A kik pedig hosszabb ismeretség útján állítólag egymásba szeretnek, azok csak rábeszélnek magukat, mint-egy szuggerálják maguknak, hogy divatosan fe-jezzem ki magamat, a szerelmet.

Margit hangosan felkaczagott.

— Én azt hiszem, hogy ön sem hisz ebben a theoriában.

— Méltóztassék bevégni a végét.

— Halljuk, — biztatta Margit malicziózus mosolylyal.

— A kellemes társalgás, talán a szépség, talán a vagyon, talán a mama kedveskedései, előzékenysége, talán a leány ártatlan kaczer-kodásai eltántorítják a férfit. Gondolkozik s ábr-rándozik. Kezdetben nem enged, de nemsokára fölülkerekedik a kívánság egy szép, egy kedves, vagy gazdag leányt miénknek mondhatni, vagy a mamával szemben hálás lenni s azt hiszi már ekkor magáról, hogy szerelmes. S a lány? Oh az még könnyebben el tudja hitetni magá-val, hogy szerelmes.

más városról van szó! — És ezt komoly honatyák hozzák elő, — előhozakodásukban rámutatnak az egyes vidéki városok érdekeire.

Hát jól teszik!

Hozakodjunk hát elő mi is Nagyváradal, beszéljünk arról, hogy Nagyvárad érdekét mikor hozták az országgyűlés elé? — Ki volt, aki ezt tette? és mi lett az eredménye?

Amikor a királyi tábla szétosztásáról volt szó, Kőrössi Sándor, Debreczen város nagybírója képviselője, nyíltan beszélt arról, hogy a királyi táblát Debreczen helyett Nagyvárad kapja, és keservesen panaszkodott Debreczen mellőztetéséről.

Nohát ekkor nyomban változott a mi városunk sorsa, Nagyvárad el lőn tolvá az utból és Debreczen előtérbe nyomult.

Ekkor Nagyvárad az országgyűlés elé került, hanem csak azért, hogy alaposan kiporoltassék és a mi képviselőnknek nem volt mellettünk egy szava sem.

Később azután sikerült akképen rendezni az ügyet, hogy Nagyvárad kapjon egy piczi királyi táblát, legyen tiz helyett tizenegy ilyen tábla, hanem a nagyvárad valahogy valami képpen felszerelve ne legyen, hát nem is adtak hozzá főügyészt, hanem a debreczeninek rendelték alá, kimutatván ezzel azt a jó szándékot, hogy a jövőben majd a nagyvárad királyi táblát is fel fogják oszlatni, beleolvastják a szomszéd területbe.

Ennél többször az országgyűlés előtt a mi városunk neve elő sem fordult.

Pedig hivebb kormánypárti város nem volt sehohol széles nagy Magyarországon, hiszen épen itt tették meg azt, és más helyen sehohol, hogy leszavazták Kossuth Lajos diszpolgárrá választását.

De e helyett nagyobb dolgok történtek.

Nézzén szét bárki Magyarországon vasúthálózatának térképén, látni fogja, hogy egy nagy kiterjedésű vasúti vidéknek Nagyvárad a góczpontja.

Ezt hát megilletné az üzletvezetés felállítására; no mert épen a nagyvárad indulóház udvarán találkozik három üzletvezetés véghatára. Olyan mókás dolog csak itt lehet, hogy

a vasúti indóházunkban három üzletvezetés három főmérnöke lakik, vagy ha épen nem lakik, de ide tartozik, kettő azonban itt lakik.

A szolnoki, a kolozsvári és a debreczeni üzletvezetés véghatára itt van, mint ahogy Debreczenben volt egykor Heves, Bihar és Szabolcs határa.

Ezen épen nem normális helyzetben azonban nem segít a mi képviselőnk, hiszen nem is ismeri a dolgot.

Hát mi történt ama híres dohány és szivarvargával, amit kértünk? Küldöttséget mentettünk küldöttség után; megkértük képviselőnköt, rimázkodtunk előbb Szapáry azután Wekerle pénzügyminiszternek; hiszen Nagyvárad munkásokból álló város, hát itt jól fogna ez a kenyérkereset.

No, aki azt hiszi, hogy ügyünk csak egy lépéssel is haladt előre, az téved.

A kezdet legelején állunk.

Nálunk a tisztviselők és hivatalnokok mozgalmat indítottak meg, hogy a lakbérre nézve Nagyvárad előnyösebb helyzetbe jusson.

Elértük azt, hogy épen semmi eredmény sem lett a mozgalmaknak.

Az az, hogy a semminél rosszabb, mert ebben az ügyben a mi képviselőnk ügyet sem vetett az egészre, egy pénzügyi tisztviselő tülbuzgalma pedig alaposan bevágta a sikernek útját.

Hol rejlik ezen apró gyengeségünknek oka? — Miért mutassunk mi arra? Mindenki tudhatja, hogy képviselőnk miatt roppantul tisztelnék bennünket, de nem szeretnek és mivel nem szeretnek, hát mellőznek.

De nem mellőznek még sem egészen, mert amikor postapalotát kellett építeni, világosan kimondotta szeretve tisztelt miniszterünk, hogy ha 25,000 frttal nem járulunk az építkezés költségeihez a postaigazgatóságot elviszi vagy Aradra vagy Debreczenbe.

És mi nem mehetünk a mi képviselőnkhez panaszra, mivelhogy a város magán érdeke őt nem érintheti, hiszen oly magasan áll fölöttünk, szinte kívánatos, hogy ne álljon olyan magasan fölöttünk.

Julius.

Lapszemle.

Budapest, 1895. február 17.

A Magyar Állam szerint Magyarországon jelenleg komoly ellenzék nincs; mert az ellenzéknek nincs lelkesedése, nincs munkakedve, sőt még csak el sem jár az ülésekre. Ily viszonyok közt tehát könnyű boldogulni a kormánynak s minden tervét, bármily ésszerűtlen is legyen az, keresztül vinni.

A Hazánk szerint rettentően igazságtalan a mi nyugdíjtörvényünk, míg p. o. a minisztereknek három hónapi szolgálat után nyugdíjra van igényük, addig a tanítóknak csak 30—40 évi munka után. Ezeken az anomáliákon segíteni kell a nyugdíj törvény revidálásával s egy új méltányos törvény hozatalával.

Az Egyetértés szerint végre eljött az idő, hogy a 48-as párt komolyan kezd gondolkozni a felett, hogy szervezkednie kell s nem szabad mindig a kormánnyal együtt szavaznia. A tartandó gyűlésen erősen kell majd körvonalazni aztán a párt kötelességeit, ne hogy újra ismétlődjenek az eddigi állapotok.

A Nemzet azt mondja, hogy hazugság Magyarországon vallási türelemről beszélni. Az ultramontanok a mai rég szentesített törvények ellen szünet nélkül izgaznak, nem látva be, hogy ezzel csak a magyar nemzetnek ártanak.

A Pesti Napló-ban S. de Herédia volt francia közmunkaminiszter ír egy cikket a nálunk lefolyt egyházpolitikai harcokról és oláh kérdéstről. Herédia az egyházpolitika hive.

A Magyar Hirlap szerint a fuzió csak úgy lesz helyes, ha sem a szabadelvűséget s sem a nemzeti irányt el nem ejtjük, úgy, hogy a két párt egymást erősítse, ne pedig gyöngítse.

A Magyarország szerint nagy lépés történt végre a fuzió létesítésére. Bánffy felhívást intézett Apponyhoz és gr. Szapáry Gyulához, hogy a fuzió feltételeit és módjait egy közös értekezleten vitassák meg. A legnagyobb nehézséget bizonyosan az Apponyi követeléseit fogják képezni s ezért inti is őt, hogy politikai integritását és programjának nemzeti jellegét fel ne őrölje a hatalomnak semmiféle birtokáért.

A Pesti Hirlap azt tanácsolja a függetlenségi pártnak, hogy mivel roppant bomladoszóban van ugyanis, oszlojjék fel s ezzel nem csak tagjainak, de az országnak is nagy szolgálatokat fog tenni.

— Ah, ez csak mind theoria. — szolt Mariska kicsinylőleg biggyesztve föl két eper ajkát.

— Theoria? Ne higgye. Vagy ha az, úgy feleljen meg egy kérdésre. Miért szünik meg a szerelem minden külső vagy belső ellenhatás nélkül? Mert minden érzelmenél azt tapasztaljuk, hogy ellenhatás nélkül nem hal ki. S a szerelem? Még a legboldogabb házas életnél is az a miről azt mondták, hogy szerelem, lassankint eltűnt. Mit bizonyít ez? Azt, hogy nem is volt soha az életben szerelem.

Kipirult arczczal, izzadt homlokkal hallgatott el Miska. Arczán valami megmagyarázhatlan mélabus hangulat tükrözödött, szinte látszott rajta, hogy ő maga sem hiszi, a mit mond.

— De hagyjuk ezeket az elméleteket — kezdett újból beszélni, — akár létezik a szerelem akár nem, önök jegyesek s én irigylem azt a boldogságot, mely Zóna urnak jutott osztályrészül.

— S miért?

— Mert nem irigylésre méltó-e, ha a legszebb nőt mondhatja övének? Oh...

Elhallgatott. Szemeinek ragyogása ellankadt, nem is nézett Mariskára.

Mariska is hallgatott. Nem akarta megtörni a csendet. Csak azon törte a fejét, hogy tulajdonképen miért mondta el Tóth ezeket? Mert komolyan hiszi, vagy ép a valót akarja eltkarni vele?

Az ebédlőben kezdtek elcsendesedni. Későre járt már az idő. Álmosak voltak.

Egyszerre csend lett, kinn is, bent is. Csak a szivekben nem.

— S meddig kell várni az esküvőre? — kérde Tóth, hogy épen valamit mondjon.

— Az még nem bizonyos. Talán egy évig, talán tovább.

— Én nem tudnék várni. Engem megölne a sovargás azután a rég óhajtott boldogság után.

— De az nem önön áll.

— Nem egészen. De ha én nőszülni akarok nagyon röviden járok el vele. Akit nőmmé akarok tenni egyszerűen, minden hosszúság szerelmi vallomás nélkül megfogom kérdezni akar-e nőm lenni? Ha igen, úgy egy, két hónap és férj és feleség vagyunk.

— Ha úgy menne az. De hiszen nem is merné azt oly röviden és hirtelen megmondani.

— Nem-e? Bebizonyítsam?

— Ugyan mivel?

— Mivel? Hallgassa meg a bizonyítékot.

El kell ismernie, hogy merek. Igaz nem régi a mi ismeretségünk, de elég arra, hogy egy vágy befészkelje magát szivembe. Nem, ez nem a szerelem. Mert én tagadom, hogy tudnék szeretni. De az örület egy nemével vágytam azután, hogy kegyedet bírjam. Persze ennek már vége. Vége örökre.

A Tóth nyilatkozatai meglepték a szép Mariskát; sápadtan, szoborként ült helyén. Keble lázasan lihegett, szive hangosan dobogott. Mily iszonyu kinokat okozott neki a Tóth vallomása. Miért kell neki ezt tudnia? Egykor minő öröm lett volna ez! Most? Méreg.

— Ha abban a helyzetben lettem volna, vagy csak most volnék abban, hogy nőszülhesek, úgy kegyed lenne az én nőm s senki más!

— S miért nem mondta ezt eddig? — lihegte alig hallhatóan Mariska.

— Mert ezél nélküli lett volna a nyilatkozatom. Sokáig, évekig kellett volna várni.

— Én tudtam volna várni.

— Hogyan? — ugrott föl meglepetten Tóth.

— Kegyed... várt volna... Kétségbeesetten rogyott vissza helyére. Homlokát kezei közé szoritotta. Halántékán hideg izzadság cseppek gyöngyöztek végig.

— Oh de gyáva voltam! Ha tudtam volna. Mariska lopva két könyecseppet törült ki szeméből, s halkan sóhajtott:

— Ha tudtam volna!

Veress Zsigmond.

Apróság.

Fátum. A hazafi, a kit a korcsmában egy helyben hagytak, hogy minden foga a csatátéren maradt, monologizál:

— Az áldóját! Pedig csak ma reggel vettem egy ujdonatuj fogkefét!

*

Házások és nőtlének. A kissé zsémbes menyecske ezt kérde vendégétől:

— Ön is úgy tapasztalja ugy-e, hogy a házias férfiak sokkal tovább élnek, mint a nőtlének?

— Nem tapasztaltam, nagyságos asszonyom. A szegény férjeknek csak hosszabbnak látszik az idő.

A **Budapesti Hírlap** szerint a börze bajoknak két kútfórára van. Az egyik maga a közönség, mely gyorsan kíván meggazdagodni, másik pedig az, hogy roppant csábítják a publikumot a tőzsdén való játszásra. Ezek idézik aztán elő a sok bukást és csalásokat. Felemlíti aztán, hogy kell ezeken segíteni a börzeadóval s hogy nem kell bármily részvényt jegyeztetni engedni a börzén.

A **Nemzeti Ujság** rámutat azon bajokra, melyek Magyarország pénzügyi politikájában érvényesülnek. A múltban és a jelenben még folyton tartó hibák végzetes következményekkel járhatnak majd.

A **Pester Lloyd** a fuzió érdekében ezikezik s ismerteti mindenik párt követeléseit, melyek mellett az egyesülésre hajlandók.

A **Neues Pester Journal** a német parlament magatartásától ír, melyet az a tárgyalás alatt lévő szoczialista ellenes törvények iránt tanusít.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Február 18.

Elnök: Szilágyi Dezső. Jegyzők: Perczel, Molnár, Hoek.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Kiss József képviselőnek a Ház 3 havi szabadságot adott. Következett a napirend első része

Endrey Gyula indítványa.

Endrey Gyula előadja, hogy Hm.-Vásárhelyen 3000 család küzd a nyomorral, sőt az éhínség kinjaival, minthogy azonban úgy értesült, hogy ez a szomorú állapot immár otthonos az egész alföldön, indítványát olyképp módosítja, hogy a képviselőház a képviselőknek járó egy napi napidijukat ajánlja föl az alföldi inségek javára. Elvárja különben a kormánytól, hogy az inséget enyhíteni fogja. (Helyeslés.)

Szilágyi Dezső elnök kérdi a Házat, vajon kívánja-e, hogy az Endrey indítványa napirendre tüzessék? (Az egész Ház föláll.) Indítványozom, hogy Endrey képviselő ur indítványát a holnap ülés napirendjére tüzzük ki.

Következett a napirend másik része

a pénzügyi költségvetés.

A sőjvédék tételénél felszólalt **Hermann Ottó**, aki a Farbaký szombati beszédére reflektált és azt kívánta konstatálni, hogy nem lehet azt állítani, hogy a só árának olcsóbbá tétele után is csak annyi lenne a fogyasztás, mint a mostani magas ár mellett.

A Ház a tételt elfogadja.

A fémhányák tételénél

amon Ede beszélt az aranytermelésről, mond a kincstári fémhányákról és arról, hogy a bányászok napidiját fölemeljék.

Lukács László pénzügyminiszter megnyugtató válasza után, még

Hoitsy Pál szólott, aki felolvasta a külföldi lapok recenzióit egy ausztráliai aranybányáról, amelyről azt írják, hogy olyan gazdag, amint még soha se találtak. A szónok ezzel szemben konstatálja, hogy ilyen akárhány van Magyarországon. Hogy sokat ne emlitsen a pénzügyminiszter aranybányái még gazdagabbak. Hosszasabban beszél bányászatunk elmaradottságáról, a bányajog és törvény módosításáról. Kívánja, hogy maga az állam sokkalta nagyobb gondot fordítson a bányászatra és különösen az erdélyrészi angol társaságok működését kísérje figyelemmel.

Lukács miniszter oda fog törekedni, hogy részint törvényi rendelkezések, részint magánegyesületek által biztosítsa a magyar bányászat intenzív fejlesztését. A tételt megszavazzák.

Az átmeneti kiadásoknál a lakpénztöbbletekhez szólott

Szederkényi Nándor a vidéki hivatal-szolgák lakbér illetményének felemelését sürgette. A tételt megszavazzák.

Lukács miniszter bemutatja az appropriációs törvényjavaslatot.

Szilágyi bezárja az ülést.

Katholikus körök.

(Folytatás.)

Minden oldalról visszhangzott az általános óhaj, hogy a katolikusoknak egyletekben, körökben egyesülniök, tömörülniök, sorakozniök kell, ha igazaikat megvédeni akarják.

De mert vagy nem volt, a ki a katolikusok élére állott volna, vagy mert a türelem hurja még a végletekig meg nem feszült, a közóhaj tárgyát képező tömörülés csak papiroson maradt. A Tiszakormány azt gondolván, hogy az eljám-borodott katolikusokat immár semmi vészkiáltás sem képes mély álmukból felrázni, a szerencsétlen békét arra használta fel, hogy a katolicizmus jogait észrevétlenül megnyirbálva, aranybékóba verje és így teljesen megtörje.

Azonban elszámolta magát. A türelem tul-feszült hurja a februári rendelet kiadásával minden várakozás ellenére egyszerre elpattant, és a katolicizmus dacára az újabb altató szereknek az egész vonalon ébredezni kezd és most már igazán tömörülésre gondol. A tömörülés első csiráját már a budapesti kath. kör is jelzi, a mely az elkeresztelési rendelet előtti évben alakult meg. — A katolicizmus ismert jóakarói, barátai a csirát mindjárt kezdetben elnyomni akarják, de mind hiába! A reakzionárius, ultramontán, klerikális és egyéb szebbnél szebb epithetonok már nem képesek a katolikusok soraiban kárt okozni, sőt már megtiszteltetés számba mennek.

Az emberek — különösen az elkeresztelési rendelet után — a vidéken is kezdtek gondolkodni: »si potuerunt hi et hae, quare non et tu Augustine?«; ha lehet Budapestnek katolikus köre, miért nem lehetne a vidéki városoknak is? Az akadályok, a melyek a katolikus körök alakításába ütköznek, csak képzeltek s mihelyt megvan az erős akarat, azokat leküzdeni, legott meggyőződnek róla, hogy akadály tulajdonképpen nem is volt. Itt félnek a költségektől, amott állítólag nincsen megfelelő helyiség; itt nincs ember, aki az élére állana, amott meg kételkednek, hogy ki lesz tagja, mikor az ugynevezett intelligenciának akarata felsőbb utasítás folytán kötve van és akarata ellenére muszáj liberálisnak lennie. Oly helyek is vannak, ahol a kath. kör alakításába csupán azért nem mernek belefogni, mert nem akarják a polgármester, szolgabíró, alispán és a mindenható főispán nehezítését magukra vonni, megfélemlítvén, hogy két urnak egyszerre szolgálni nem lehet s hogy inkább kell szolgálni az Istennek, mint a szolgabíró vagy főispánnak. Mindezek az aggályok csak addig tartanak, míg egynéhány ügybuzgó katolikus a dologba bele nem megy. Mihelyt egyszer benne vannak, meggyőződnek róla, hogy dacára a nagy adóknak, a polgárság szívesen megadóztatja magát, ha katolikus ügyről van szó; hogy helyiség is található, ahol a tagok összejönnek; hogy akad elnök meg tagok is akármennyi, csak a dolog a lelkesedés szárnyain menjen. Meggyőződnek róla, hogy ha másképp nem lehet, hát beletörődnek és kibékülnek a katolikus körrel a szolgabíró meg főispán is.

Hogy a kath. körök alakítása még falvakon se jár lehetetlenséggel, azt megmutatták alföldi és különösen a dunántúli elvtársaink, akik egymásután népköröket alakítanak.

A kath. körök száma napról-napra emelkedik, most 70—80 között váltakozik. Igaz, hogy ezen szám is jelzi már a katolikusok tömörülését országszerte, de a számtalan protestáns és zsidóegylethez képest Mária országára nézve ez édes kevés. Mert ha pl. a magyarországi zsidóságnak lehet 215 tisztán zsidó egylete, úgy tekintettel a zsidók számarányához képest a katolikusoknak legalább 2500 egylettel kellene birniök. Ime, e számok világosan mutatják, hogy még sok, nagyon sok katolikus egyesületet kellene alakítanunk, ha a zsidó egyletek számát legalább megközelíteni akarjuk.

(Folyt. köv.)

Báró Gerliczy Félix emlékezete.

Báró Gerliczy Félix elhunytá alkalmából Schlauch Lőrincz bibornok özvegy báró Gerliczy Félixné sz. Kornis Lujza grófnőhöz a következő részvétiratot intézte:

Méltóságos grófnő!

Fogadja családját és különösen Méltóságod tisztelt személyét oly mélyen sújtó vesztesége miatt legőszintébb benső részvételemet.

Vigasztalja a jó Isten, ki az ejtett sebet egyedül képes gyógyítani.

Méltóságodnak

Nagyvárad, 1895. febr. 9.

alázatos szolgálója:
Slauch Lőrincz,
bibornok.

Ugyanazon alkalmából a főrendiház nevében Szilávy József elnök báró Gerliczy Ferenczhez részvétiratot intézett, az alábbi tartalommal:

Méltóságos Báró Ur!

A főrendiház folyó hó 13-án tartott ülésében engem bizott meg, hogy boldogult édes atyja méltóságos báró Gerliczy Bódog örökös jogu főrendiházi tagnak folyó hó 11-én bekövetkezett halála alkalmából a méltóságos főrendek részvételemet adjak kifejezést.

Midőn elnöki tisztem e legfájdalmasabb feladatát teljesítem, és a méltóságos főrendek benső részvétét tolmácsolom méltóságod és nagyérdemű családja előtt, teszem ezt azon tudatban, hogy a mély gyász első pillanataiban alig kísérthetem meg bánattal telt szívökre irt, vigaszt nyújtani, mert ezt csak a Mindenható Isten megmásíthatlan akaratába vetett erős hit és bizalomteljes megadás, valamint az idő képes, mindazonáltal készlet főleg szomorú feladatom teljesítésére azon meggyőződés, mely szerint nem szenvedhet kétséget az, hogy a mély fájdalom és gyász közepette mi sem hathat megnyugtatóbban a fájdalommal tölt szívre, mint azon tudat, hogy részvételleljesen könnyezik a gyászoló családot azok, kikhez a bologult életben oly közel állott.

Fogadja egyébként méltóságod és nagyérdemű családja kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapesten, 1895. évi február 14-én.

Szilávy.

NAPTAR.

— Február 19. —

Kedd, Róm. kath. Konrád. Prot. Konrád. Görög kel. febr. 7. Lukács. Izrael Schebat. Nap két 6 óra 43 p., nyug. 5 óra 14 perc. Hold kelte 4 óra 18 p. nyug. 11 óra 33 perczkor.

Február 20. Városi jogügyi bizottság ülése d. u. 4 órakor

„ 20. A »László malom« rendkívüli közgyűlése.

„ 20. Pinczér bál a Zöldfában.

„ 23. Posta és távirada altisztek táncszünetje a Zöldfában.

„ 24. Ügyvédi kamarai közgyűlés.

„ 24. A b.-ujfalui önkéntes tűzoltó-egylet bálja.

„ 24. Könyvnyomdászok egyrésze társasestélye.

„ 24. A nyomdászok önk. osztályának táncszünetje a Zöldfában.

„ 24. Tűzoltó bál a Sasban.

„ 24. Ipartestületi közgyűlés.

„ 25. Rendkívüli megyei közgyűlés.

„ 26. A biharmegyei takarékpénztár rendkívüli közgyűlése.

„ 26. Zenekedvelők zeneestélye a Fekete Sasban.

Márcz. 13. A »Szabadság« sajtópöre.

„ 16. Zenekedvelők philharmoniai hangversenye a Sasban.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Sonnenfeld Adolf papírkereskedésben Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,
Kufási D. papírkereskedésben Uri-utca,
Pauker Dániel papírkereskedésben Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésben Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésben Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Kis-Füred-utca.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

Lapunk vidéki előfizetői számára a mai számhoz csatoljuk az **Albrecht kir. herczeg haláláról** szóló külön kiadásunkat.

* A vízvezeték kiterjesztése. A városi mérnöki hivatal jelentést tett, hogy a vízvezeték 56 utcába nincs bevezetve; a bevezetés esetén 12313

méter hosszban lenne a csőhálózat lefektetendő 120 elzáróval s 95 tüzesappal: az építési költségek mintegy 57,000 frtba kerülének s tekintve, hogy a csőhálózat 8000 méter hosszban már is kiterjesztve lett, a főmérnök a további kiterjesztést ez idő szerint nem javasolja, mivel a költségelirányzat keretén belül nem lesz előállítható. A közkutakat illetőleg pedig azt jelenti, hogy Olasziban még 6, Ujvároson 5, Váralján 2, Velenczén 3, Csillagvároson 1 s Külvároson 2 közkut lenne felállítandó a jelenleg meglévő 23 közkuton kívül.

* **A pápa nem beteg.** A pápáról a napokban ismét az a hír terjedt el, hogy megbetegedett. Mint Rómából táviratozzák, a pápa betegségéről elterjedt hírek légből kapottak. Igaz ugyan, hogy a pápa a napokban kissé meghűtötte magát és ezért a mostani zord időjárás miatt nem végezheti rendszeren sétáját, de azért nincs semmi baja.

* **Ülés a városnál.** A jogügyi bizottság szerdán, azaz febr. 20-án ülést tart.

* **Nyomor Máramarosban.** Öt ezer család éhezik odafent, a hegyek között, Máramarosban. A küszöbön eltorzult arcú, gyorsan megvénült emberek kuczorognak, bent a penészes szobában megdermedt asszonyok, éhhalállal küzdő gyermekek jajgatnak. A kunyhóknak félelmes vendége érkezett: az inség. Az inség, melyet megelőz egy erős nyári jégeső vagy árvíz, nyomon követi a járvány és befejezi az a rettenetes állapot, melyet ennek az egy szónak kellene kifejeznie: a nyomor. A máramarosi inségek keresztül mentek mind a hármán. Munka nincs, a tutajozást kiszorította a vasút, a termés lábán veszett oda. És öt ezer ember jajgat, siránkozik a hegyek között, várva egyre várva a segítséget, mely nem tud, nem akar a Kárpátok sikátorain által rájuk találni. Az a széles körű mozgalom, melyet Kuttka Kálmán alispán már hónapokkal ezelőtt megindított, meddő maradt. Se betevő falatjuk, se vetőmaguk tavaszra nincs az inségeseknek. És az éhinség mellett a folyton fenyegető rém: a kolera is ott áll. A magyar társadalom segítségére vár az az ötezer család, mely a hegyek között esendben és elhagyatva fázik és éhezik.

* **A községi iskolaszék ülése.** Tegnap délután tartotta Nagyváradváros iskolaszéke rendszeres havi ülését dr. Sipos Árpád elnöklete alatt. Az ülés folyamán élénkebb vitára adott alkalmat az ugynevezett csoportigazgatók jogkörének az iskolafelügyelői állás felállításafolytán lett megnyirbálása, a mi pedig természetes folyamánya a felügyelői állás szervezésének; az ügy felett végre az elnök felvilágosítása folytán napirendre tértek. Szokoly Tamás felszólalása folytán az iskolaszék átir a tanácshoz, hogy a milleniumi kiállításon a város költségére a tantestület kiküldöttjei vegyenek részt. Erre csak az a megjegyzésünk, hogy ugyanilyen ezimen és szempontból a városi igazgatás minden egyes ága joggal folyamodhatik s utazhatik a városi pénztár terhére. Több ízben küldettek már ki, hol kiállításra, hol tanulmányutra egyesek, majd küldöttségek: de eddig még mi hasznát sem láttuk!

* **Popovics szerb püspökről.** Popovics Nikanor szerb püspök az operáció után jól érzi magát. De a bal lábának az elvesztése olyan defektust képez, a mely a szerb egyházi kánonjog szerint egyházi funkcióra képtelenné teszi. Megmarad ugyan életfogytig püspöki méltósága és javadalmi, de állására a pátriárkha-zsinat meghallgatásával egy archimandritát fognak kinevezni, a ki valószínűleg bezdini zárda javadalmait kapja, a mely éppen most főnök nélkül van.

* **Épül a tűzéraktanya.** A tűzéraktanya építési ügyében kiküldött vegyes bizottság f. hó 21-ikén d. e. fog összeülni, hogy az építés kérdését egy lépéssel ismét előbbre vigye.

* **Báró Kaas Ivor a fogságban.** Megirtuk annak idejében, hogy báró Kaas Ivort a budapesti kir. törvényszék nyilvános becsületsértésért nyolcz napi fogházra ítélte. Az ítélet ellen sem Kaas Ivor, sem az ügyész nem fölebbezett, minek következtében az ítélet jogerőssé lett. A báró már jelentkezett az ügyészségnél és a fogságot a budapesti alkotmány-utczai törvényház épületében megkezdte.

* **Az új pozsonyi prépost.** Pozsonyból írják: Knauz Nándor kiváló történetíró lesz a pozsonyi prépost és az így megüresedő kánonoki stallumra Walter Gyula érseki titkár van kiszemelve.

* **Méregkeverő földbirtokos.** Kis-Hegyes községben a csendőrök letartóztatták Varga Józsefet, a község egyik legelőkelőbb és leggazdagabb földbirtokosát. A vidéken nagy szenzációt keltő letartóztatás előzményei a következők: Karna András gazdag kis-hegyesi földbirtokos több évvel ezelőtt magához vette unokaöcsését, Varga Józsefet. Látván, hogy a fiatal ember nagyon értelmes és dolgos, ráiratta minden vagyonát, mert öreg ember létére nem akart a birtokkal tovább vesződni. A fiatal embernek azonban ez nem volt elég: ő egyedül akart a birtok ura lenni. Hogy vágyát kielégítse, felbérelt egy falubeli eszmadia-legényt, hogy öntsön Karna András ételére mérget. A eszmadia-legény meg is ígerte ezt és mindjárt előleget is kért Vargától. A kapott pénzt megmutatta kedvesének, kinek egyuttal azt is elmondta, hogy miért kapta. A leány nagyon megrémült és feljelentette kedvesét, kit Vargával együtt ma átkísértek a szabadkai törvényszékhez.

* **Adomány.** A nagyváradi és biharmegyei köz- és magán tisztviselők takarékegylete 40 frtot adományozott nagyváradi szegények közt leendő kiosztásra.

* **Főuri esküvők Bécsben.** A napokban vezette oltárhoz a bécsi Barnabita-kolostor templomában gróf Erdődy-Pálffy József honvédhadnagy, a főrendiház tagja, gróf Pálffy Erdődy Mária fia, gróf Wilezek János leányát Luciát. Násznagyok voltak Hohenlohe herczeg főudvarmester, báró Sterneck tengernagy, gróf Wurmbbrand osztrák kereskedelmi miniszter és gróf Pálffy Andor. Az esketést, amelyre csaknem az egész bécsi arisztokrácia megjelent, Abel atya végezte. — Ugyanabban az órában esküdött meg a német rend templomában Coronini-Cronberg Károly birodalmi gróf, Coronini-Cronberg Alfréd képviselő fia Westphalen-Fürstenberg Olga grófnővel, az elhunyt Westphalen Vilmos birodalmi gróf lovassági tábornok leányával.

* **Mater Angela temetése.** Általános részvét kísérte sirjába az egyszerű szerzetesnőt. A város előkelő hölgyközönsége: tanítványainak nagy serege állotta körül ravatalát. Az Apáczateza felőli kapu alján volt felállítva az egyszerű ravatal: fekete fakoporsó, rajta három kis koszoru, egyik nefelejtis, másik ibolya, a harmadik róza. Pontban 3 órakor kezdődött a temetési szertartás. Radnai Farkas, prépostkanonok temette a várad-olasz káplánok és a növendékpapok segédlete mellett. A »Circumdederunt« buskomor hangjai közé a gyászoló tanítványok visszafojtott zokogása vegyült. A folyosó tulsó végén az elhunyt társnői térdeltek, imába mélyedve kérték az élők és holtak Urát, hogy adja meg elköltözött társuknak azt, mi után úgy sóvárgott, az örök nyugalommal. Százakra menő közönség, kik a szűk helyiségbe nem juthattak be, kinnt az utcán várta a temetés végét s aztán kísérték ki az utolsó utra, honnét nincs többé visszatérés — a temetőbe.

* **Kozák ezredes magyar pohárköszöntője.** Igen érdekes hír érkezett Bukovinából, Neuzucka községből, a hol mostanában a 14-ik huszárezred egy része van állomáson. A tisztikar a napokban gyakorlatképpen átlövagolt az orosz területre s végignyargalt a Szereth

partján, a hol annak idején Árpád hadverő népe táborozott. Huszáraink kirándulásáról természetesen értesítették az orosz katonai hatóságot is. A kozák tisztikar igen szives vendéglátással fogadta a magyar huszárokat s tiszteletükre versenylovaglást rendezett és nagy lakomát adott. A kozák lovasság bámulatos gyakorlatairól elragadtatással ír a tudósító. A legföltünőbb dolog azonban a lakománál történt, a hol az orosz tisztikar ezredese a magyar huszárokat magyar nyelvű pohárköszöntővel üdvözölte és hangsúlyozta, hogy magyar és kozák fajra és lelki tulajdonságokra, eredetre és ősi szokásokra nézve testvér s ő az évezredes testvéri mult megújhodására és az új testvéri szeretetre emeli poharát. Képzeltetni mekkora lelkesedéssel fogadták huszáraink ezt a magyar köszöntőt. A dolog magyarázata különben az, hogy az utóbbi időben az orosz hadseregnél nagy gondot fordítanak a szomszédos országok, tehát a magyar nemzet nyelvének tanítására is és a kozák ezredes különös előszeretettel tanulta meg a magyar nyelvet.

* **Ifjusági segélyegylet.** A nagyváradi kereskedelmi akadémia ifjusága, a tanuló-társak segélyezésére, »Segély egylet« alakított. Az alakuló közgyűlést vasárnap d. e. tartották meg s ugyanakkor lett megválasztva az egylet tisztikara is. Elnök lett: dr. Szombathy István tanár, ifjusági elnök Róz Simon; pénztárnok Endrei Kálmán; jegyző Cziffra Tibor; választmányi tagok: Czeizler Albert, Kecskeméti Béla III, Fráter Zsigmond, Kuglis Dezső II, Poynár Géza, Klein Géza I. éves hallgatók.

* **A lakodalmas ház titka.** Szenzációs elfogatás történt Háromszékmegyében Gidófalván, mint azt röviden már jeleztük a vizsgálóbíró kihallgatta és nyomban letartóztatta Vitályos Béla földbirtokost, akinek a házánál pár héttel ezelőtt fényes lakodalom ment végbe. Letartóztatását az elfogatások egész sora előzte meg, amelyek a jelek szerint szoros összefüggésben állnak az ő elfogatásával. Azok, akik vizsgálati fogságban ülnek már, egytől-egyig ott voltak a lakodalomban s a gyanu szerint egy titokzatos bűnténynek a részesei. A menyegző éjszakáján ugyanis nyomtalanul eltűnt egy ember a faluból. Hozzá tartozói mindenfelé kerestették, azonban eredmény nélkül. Végre hire jött, hogy az Olt folyóból a köröspataki halászok egy holttestet fogtak ki, amelyben az eltűnt ember holttestére ismertek rá. Ilyés járásbíró, az eljáró bíróság vezetője, legott megindította a nyomozást s olyan gyanúok merültek fel, hogy a beidéztet és kihallgatott feleket kénytelen volt vizsgálati fogságba helyezni. A jelek arra mutatnak, hogy az eltűnt embert a lakodalomban megölték. Holttestét a trágya közé rejtették, majd szekérre rakták a trágyával együtt s kivitték a határszélre, a Murgó hegy alá és itt az Olt jágpáncéljának egy frissen vágott nyílásán belökték. Mi történt voltaképpen a nászéjszakán s mi okért és mily módon ölték meg a gyilkosok az áldozatot, az a lakodalmas ház titka.

* **Madarászott és az ujját lőtte meg.** Betnyák Géza nagyváradi tanuló kiment egyik társával a mezőre, hogy madarat lőjjön. A pisztolyt rá is fogta egy, a hideg elől menekült, ártatlan kis pintyökere, de a madár helyett az ujját lőtte meg. A sérült fia a Bihar-megyei közpórházban keresett és nyert orvosi segélyt.

* **Negyvennyolczas honvéd halála.** Egervári P. Ödön, a budapesti Egyetem könyvtár-tisztje, 1848—49-es honvédhuszár-hadnagy hetvenkét esztendőskorában meghalt. — Utolsó napjái hiven teljesítette szolgálatát. — Élete nagyon változatos volt. Színészből honvéd lett s végig küzdötte a szabadságharcot. A szabadságharc után, miután fogságot is szenvedett, hivatalnok állást vállalt és irodalommal is foglalkozott. Kedves embere volt báró Eötvös Józsefnek és Szende Béla volt honvédelmi miniszternek, aki a tanári állással is megkínálta a Ludovika Akadémiában, majd titkári állással

a minisztériumban, de egyiket sem vállalta el, mert makacs negyvennyolc éves volt. — Halálát három gyermeke és nagyszámu ismerősei gyászolják. Temetése vasárnap délután három órakor ment végbe Budapesten.

* **Uj népkör — új egylet.** Szentjobban — mint tudósítónk írja — népkör alakult. Elnöke Zelinka János apát s jegyzője Bokor Ferencz. — Kiskereki községben megalakult az első temetkezési egyesület; elnöke Bessenyei Imre, jegyzője Szabanó József.

* **Öngyilkosság halottas ruhában.** A 76 éves özvegy Amón Elizt, a bécsi szegényházban reggel halva találták ágyában. Keblén egymásbafont kezei között feszületet tartott. Mint megállapították, a matróna valóságos halotti ruhát öltött és mérget ivott, mire buzgó imádság után visszafeküdt ágyába. Reggelre halott volt.

* **Biharvármegyei közkórházának átalakítása tárgyában az építkezési szemle folyó hó 23-ikán d. e. fog megtartatni.**

* **Drága szökés.** A párisi Figaro közli a következő mulatságos történetet. A Dejazet színház igazgatója szerződtette Lobert színészt és feleségét. Egy szép napon azonban Lobert asszony a színház komikusával eltűnt. Szerződészegés miatt 5000 frankot tartozott volna fizetni. Minthogy az asszonyka nyomtalanul eltűnt, az igazgató a férjet pörölte be, mint a ki szintén aláírta a szerződést és a bíróság el is marasztalta a cserben hagyott férjet 5000 frank megfizetésében. A színész most már busan emlegeti drága feleségét.

* **Tempora mutantur.** Midőn a 8-ik gyógyszer-tár felállíthatásáért ez első folyamodvány beérkezett, a »Szabadság« kijelentette, hogy a 8-ik gyógyszer-tár felállítására égető szükség van; de csakhamar megbánta ezen a közügy érdekében hangoztatott véleményét s egyet fordítva a dolgon legközelebbi számában már azt mondta, hogy a patikára nincs szükség s annak felállítása csak az egyes folyamodók, nem pedig a lakosság érdeke, ezt bizonyítja az is, hogy a lakosság azért nem is folyamodott és így valószínűleg a kérvények az előző kérvények sorsában fognak osztozni, vagyis elutasítatnak. A f. hó 17-iki számában egy cikket közöl nevezett lap, melyben az új gyógyszer-tár felállítása annyira szükségesnek van feltüntetve, hogy ahoz vita sem fér. Konstatáljuk e következetességet, azonban arra vagyunk kíváncsiak, mely utmutatásra változik a Szabadság írányadó, szabadelvű és elvhű véleménye.

* **A tél.** A téli hideg megint érezteti egész szigorúságát. Az ország különböző részeiből újra hóviharakról s közlekedési akadályokról érkeznek távirati jelentések. Sopronból írják: A napok óta tartó rettentő szél széthordta a hóhalmokat és újra járhatlanná tette az utakat. A teherárak szállítását a vasuti vonalakon be-szüntették. A Déli Vasut bécsi vonata csak délben indulhatott, mikorra a Lövő és Bükk közti vonalrész, nagy munkaerővel kitisztították. A győri vasut vonatai szintén nagy késésekkel közlekednek. — Sátoralja-Ujhelyről jelentik: A múlt éjjeli nagy havazás óta ismét kemény hideg és nagy hófúvás van. A vonatok egytől-egyig nagy késéssel érkeznek. A gyakori havazások miatt Felső-Zenplénben, ahol vasut nincs, egész vidékek el vannak zárva egymástól. — Nyiregyházáról írják: A tegnapi nagy havazás után az éjjel szélvihar dühöngött. Városunkban és a vidéken Csap felől teljesen megakadt a közlekedés. A miskolci és debreczeni vonatok négy órai késéssel érkeztek. — Brassó környékén öt nap óta hull a hó, Toroczko vidékén a Székelykő lábánál elvonuló völgyi ut hegymagasságyaira megtelt hótorlaszokkal. — Fejérmegye síkságain valóságos istenkísértés most utra kelní. Az ágostoni kocsik Székesfehérvár felé tartva Polgárdi községben a hótorlaszok közé szorultak s a mező-szent-györgyi fuvarosokkal együtt menthetetlenül ott veszték volna, ha a község népe észre nem veszi a katasztrófát s ki nem szabadítja a hósrírból a kétségbeesett embereket. Az egész Dunántul szibériai képet öltött. — Lengyelországban is rendkívül kemény a tél s roppant vakmerőkké

teszi a farkasokat. Egy lemergi táviratunk szerint Sokal nevű helységben, az orosz-osztrák határon, a farkasok betörték egy Kolasievicz nevű házaspár lakásába s úgy őket, mint a kiabálásukra segítségül siető falubeli embereket megmárták. A fenevadakat csak nehezen tudták agyonverni. — Miskolczról írják: Tiszakeszínél a Tisza jege annyira megtorlódtott, hogy a Tisza jege kicsapott a partokra. A község lakossága közt nagy a rémület.

* **Nem lesz altiszt bál.** A nagyváradi helyőrségi őrmesterek f. hó 23-ára tervezett táncestélye Albrecht főherceg halála folytán — mint bennünket értesítenek — el fog maradni.

* **A sakter öröksége.** Földhöz ragadt szegény ember volt Wellisch Dávid, a budapesti izraelita hitközség egyik saktere. Mindössze néhány száz forint a jövedelme, a mi jóformán kenyérre is kevés szépszámu családjának. Egyszer csak azt olvassa az újságban, hogy Manchesterben meghalt egy Wellisch Lázár nevű hitsorsosa. Wellisch elképzelte magában, hogy milyen nagy dolog lett volna, ha a manchesteri Wellisch az ő nagybátyja lett volna és milliókat hagyott volna neki. A sok volna lassankint elpárolgott különben élénk fantáziájából, s a millió örökség a valóság színében jelent meg neki. Aztán elbeszélte a dolgot egy újságírónak, a ki Millió örökség címén megírta ezt. E hirre úgy megszapordtak a barátai, hogy szűk lett volna nekik Macedónia. Wellisch ezek közül Wachsmann Lipótot tisztelte meg bizalmával, a kitől tíz frtot kért kölcsön. Azt mondta, hogy telegrafálnia kell az angol banknak, mely az ő millióit páncélos szobában őrzi. Genger Ignácznak és Wachsmann Bernátnak, a kik jelen voltak ennél a kölcsönügynél, annyira imponált ez a szerénység, hogy legott korlátlan hitelt nyitottak Wellischnek, sőt Wachsmann őszinte barátsága és ragaszkodása jeléül megírta a leányát s pár hét múlva feleségül is vette. — Ezután Gengertől 9646 forintot, Wachsmann Bernáttól pedig 7564 forintot kapott. A derék emberek még azt is megeselekedték, hogy elkísérték Wellisch Bécsbe, hogy az odaváló angol nagykövethöz az örökség lebonyolítását megsürgesse. Addig-addig utazgattak, míg elfogyott a pénzük s egyuttal a türelmük is. Ekkor aztán kutatni kezdték, hogy miben áll az örökség s megtudták, hogy Wellisch csuful becsapta őket. Ezek után mit tehettek egyebet, följelentették Wellisch Dávidot a büntető törvényszéknél, mely az élénk fantáziájú embert csalásért vád alá helyezte.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Varga József mezőhegyesi m. kir. áll. méneskarbeli igazolvánnyal ellátott számvevő altisztet, a nagyváradvárosi kir. járásbíróshoz irnokká nevezte ki.

* **Kitiltott röpirat.** A m. kir. belügyminiszter a D. A. Sturdza által 1894. évi szept. 25-ikén nyilvános gyülekezetben román nemzetiségi kérdésekről tartott beszédek, mely Bukarestben »Tipografia vomta Nationala« nyomda kiadásában jelent meg, kitiltotta s elkobozni rendelte.

* **Árvédekezés.** A földmívelési miniszter értesíti a hatóságot, hogy árvíz esetére a távir-dai szolgálat és katonai segélycsapatok ki- rendelése iránt intézkedett.

* **Lovagias kubikos.** Egy polgártárs, aki foglalkozására nézve kubikos, a napokban beállított egy vidéki rendőrkapitányhoz és engedélyt kért arra, hogy a római katolikus káplánnal párbajt vívhasson. — Hát aztán miért? kérdezte a kapitány. — Azért kérem alásson, mert azt merte nekem mondani, hogy szocialista vagyok. Természetes, hogy a lovagias ügyet nem az ő szája ize szerint intézte el a rendőség.

* **Népmozgalmi adatok.** A nagyváradi-újvárosi gör. kath. egyház kebelében az 1894. évben született illetve megkereszteltetett 62 gyermek, meghalt 57 egyén; esketés történt 14 esetben.

* **Rendőri apróhírek.** Megégett kis halott. Mihucz János 5 hetes gyermeke hirtelen meghalt. A kis porontyot betakarták egy ronggyal és úgy virrasztottak mellette. A gyertyától a terítő tüzet fogott és a kis hulla, mire észrevették égési foltokat kapott. A rendőség elrendelte a vizsgálatot, már azért is, hogy az égéseket nem-e még életében kapta a gyermek. — Kutyaharapás. Grácer Lajos kis fiut Gézy Géza kutyája megharapta. Az ebet azonnal megfigyelés alá helyezték. — A tél nyomorultja. Papp Demeter szegény embert tegnap a Kolozsvári-utcán találták meg a hóban. Már egészen meg volt dermedve és csak nagy nehezen tudták dörszülés által eszméletre hozni. — Hős verklis segéd. Tegnap a főutcán akart muzsikálás tehetségének érvényt szerezni Farkas Mihály verklissegéd. A rendőr nem akarta ezt megengedni s ezért olyan erősen összeszóvalkozott, hogy 4 rendőrnek adott dolgot — mig bekísérték. — Piaczi verekedések voltak tegnap megint. A hetivásár mit is érne ezek nélkül. — A gazdája zsebéből lopott. Szupper Lajosné keserve-sen panasolta tegnap a rendőrségnek, hogy milyen megátalkodott az ő inasok. A férje kabátja zsebéből kicsent tíz frtot és nem akarja visszaadni.

EGYLETEK.

A Mária-egylet közgyűlése.

Zajtalanul, de áldásosan működő szerény kis egyesület tartotta vasárnap közgyűlését a várad-olasz r. kath. fiúiskola helyiségében. A Mária-egyesület célja: az ájtatossági gyakorlatok mellett a szegények segélyezése. Szerény körülményeihez képest eléggé megfelelt feladatának az egylet. A közgyűlést, melyen mintegy 60-an voltak jelen, Dencs János, tb. elnök, esperes-plébános nyitotta meg. Utána dr. Karácsonyi János titkár olvasta fel a múlt ülés jegyzőkönyvét, melynek hitelesítése után Stark Gyula az egylet érdemes elnöke terjesztette elő elnöki jelentését. Visszapillantást vet az egylet 16 éves múltjára. Ez idő alatt segélyezésekre kiosztott az egylet több mint 4000 frtot. Havonként 1 frttal állandóan segélyez az egylet 10 szegényt. Azonkívül adományokban részesít sokat, a szükséglet szerint.

Tavaly 187-en részesültek az egylet szerény támogatásában. Majd köszönetet szavaztak az egylet jeltévőinek, különösen Vinkler és Zajnai kanonokoknak. Végre egy szegényt felvettek az állandó segélyezett sorába és megtartották a tisztújítást: megválasztották a régi tisztviselőket. — Ajánljuk e szerény kis egyesületet közönségünk b. pártfogásába. Addig, míg sz. Vincze-egyletünk nem lesz, nagy hiányt tölt be ez az egyesület: a szemérmes szegényeket pártolja. A tagok havonként 50 krt fizetnek, de bármily csekély adományt is szívesen fogadnak. A tagokhoz minden hó elsején maga az egylet küld embert a tagsági díjért. Tagokul jelentkezhetni Stark Gyula elnök, várad-olasz tanítónál.

Jelenvöll.

A nagyváradi és biharmegyei rabsegélyző-egylet vasárnap (febr. 17-én) tartotta rendes évi közgyűlését, mely alkalommal bemutatott a választmánynak a közgyűléshez intézett s K. Nagy Sándor titkár által készített évi jelentése, mit a közgyűlés tudomásul vett. A választmány indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy az egyleti vagyomból 14,000 forintot elkülönítve, a helybeli régiebb 4 pénzintézetben, u. m. a Nagyváradi takarékpénztárban, a Biharmegyei bankban, Biharmegyei takarékpénztárban és Gazdasági bankban egyenlő arányban helyezze el s mindegyik könyvből csak a választmány utalványára lesz pénz kiadható. — A pénznek ez a szétosztása csak július első napján történik, hogy az egylet az időközi kamatok miatt csorbát ne szenvedjen s hogy így a felmondásra — mivel most a pénz nagyobb része a Biharmegyei takarékpénztárban van elhelyezve — elég idő legyen.

K. Nagy Sándor indítványára az egylet üdvözölni fogja az új igazságügyi minisztert Erdély Sándort, ugyanakkor, midőn az évi jelentést — a múlt évi 1200 frt államsegély megköszönése mellett — felterjeszti. Az üdvözölő felirat szerkesztésével az indítványozó titkár bízott meg.

A közgyűlés nagy lelkesedéssel Jellenffy

Kornél kir. táblai tanácselnököt és Böhm Jenő kir. alügyész választmányi taggá választotta.

Ugyanekkor választmányi ülést is tartott az egyület, ahol bejelentette elnök, hogy a jan. 27-iki választmányi ülés óta 106 frt segélyt utalt ki, ez idő szerint 3 szabaduló rab folyamodott segélyért, kiknek részére 25 frt segélyt szavazott meg a választmány.

Örömmel vette tudomásul a választmány, hogy Pável Mihály gör. kath. püspök az alapító tagok közé lépett, dr. Laureanu Agoston, Vela Pál, Kőváry Tivadar gör. kath. kanonokok, Ciceronescu János püspöki titkár, Ciceronescu Samu püspöki levéltárnok és dr. Brán Felicián tanár pedig az egyesület rendes tagjai közé léptek, valamint Böhm Jenő és Papp Aurél kir. alügyészek is.

Kereskedő ifjak köre vasárnap délután 3 órakor tartotta közgyűlését, Lövensten Zsigmond alelnök előlülése mellett. A gyűlés meglehetősen heves lefolyású volt. De mindannak daczára, hogy az ellenpárt hatalmas akeziót fejtett ki, mégis Beczkay Lajost az eddigi alelnököt választották meg elnöké. Vgyanekkor 2 választmányi tagot is választottak. Mertz Nándor pénztáros a pénztár állásáról tett jelentést.

F A R S A N G.

Református bál.

Vasárnap este zajlott le a református bál a »Fekete Sas« nagytermében. Óriási publikum gyűlt össze, hogy Terpsichore istennő oltárán áldozva, össze táncolja a restaurálás alatt lévő újvárosi ref. templomnak javítására szükséges költségeket.

A Hamza Gyuszi tüzes muzsikája és a katonazene hangjai mellett tánczra kerekedett párok járták is fáradhatatlanul egész hajnalig, mikor már odakint is világosodni kezdett az ég alja s kezdtek az utcán a gázlámpákat oltogatni.

A négyeseket 180 pár tánczolta.

Ertsey Péter bál elnök »snájdig« rendezése mellett, kit az oroszlanrész illet a bál kitünő sikere miatt.

A bálban előkelő reformátusaink és azok családjai majdnem teljes számban részt vettek.

A terem egyszerűen, de izlésesen volt fel-díszítve.

A belényesi román kaszinó-bál.

A belényesi román kaszinó e hó 16-án saját könyvtára gyarapítására fényesen sikerült tánczvizalmat rendezett, melyben nemesak a román, de a magyar intelligencia is szép számmal vett részt.

Éjfél előtt 13 gimnazista (a hetedik és nyolczadik osztályból) román nemzeti öltözetben tánczolta a Kalusert, mely általános tet-szésben részesült.

A négyeseket 30 pár tánczolta.

Jelen voltak:

Asszonyok: Antal Ágostonné, Beliczay Sándorné, Beliczay Elekné, Baiczné, Csanády Jenőné (Vaskóh), Fassie Tódorné, Fehér Andorné (Vaskóh), Ignát Lászlóné, Zigre Miklósné (Nagyvárad), Thury Ignáczné, Móga Demeterné (Pajmező), Bogszáné (Kurtics), Farkas Trajanné, Kéri Jánosné, özv. Steczné, Papp Valuzné, Tersugán Jánosné, Erdélyi Lászlóné, dr. Grünvald Mórné, dr. Schwimmer Mártonné, Grüner Simonné, Terebencz Jánosné (Szaldobágy), Jancsik Gézáné.

Leányok: Antal Mariska, Flóra és Sylvia, Beliczay Bella és Ilona, Stiglincz Emma, Zigre Mariska (Nagyvárad), Fehér Olga (Vaskóh), Ignát Vióra, Boicz Helén, Grüner Ilona, Milicz N., Móga Eleonóra (Pajmező), Korbu Antónia (Pojen).

REGENY-CSARNOK.

K i s é r t é s.

La Rosée elbeszélése.

(24.)

Fordította: Veress Zsigmond.

(Folytatás.)

— Nem, de későn is jöttem haza, mert sógorommal a színház után kávéházba mentünk, megittunk egy puncsot, s azt hiszem majdnem két óra volt mikor hazakerültem. Egész éjjel át mélyen aludtam s semmit sem halottam.

Marchel csüggedten s szomoruan tért vissza. Rosszul érezte magát, halántéka lüktetett, tagjaiban fájdalmat érzett. Midőn haza ment fivére fogadta, ki egy táviratot nyújtott át, mely a következőket tartalmazta: Az illető hölgyet Salzburgban látták.

Marchel kérdőleg nézett testvére.

— Távollétedben, — világosítá föl őt Siegfried — minden hatóságot fölszólítottam, a melyekről gondoltam, hogy segíthet nekünk, hogy kutassák Margitot. Ez a távirat Salzburgból jön.

— Hála Istennek, — kiálltott föl örvendezve Marechal — végre fölvilágosítást kapok.

S annélkül, hogy késedelmezne, gyorsan becsomagolt utazóböröndjébe, kalapját vette s az állomáshoz hajtatott. Még jókor jött, hogy a bécsi futárvonatról le ne kessen. A gondolat, hogy végre a Margit nyomán van, nagy könnyebbségére szolgált. Ha vele szembe fog állni, ha szemébe nézhet, minden bizalmatlanságnak el kell oszlania.

VII.

Salzburgban igénybe vette a hatóságok segélyét, hogy föltalálja Margitot, de minden keresés hasztalan volt. Az az ur, a kinek Siegfried sürgönyözött, a mint szóbelileg személyleírását adta annak a hölgynek, Marechal nem ismerte fel benne saját nejét. Az illető hölgynek nem voltak barna szemei, nem feltűnően hosszú szempillái, nem volt a csábító kis gödröcske az állán, nem az az elegáns, kedves tartása. Utazása tehát hasztalan volt, de ez az izgatott kutatás idegeit a legnagyobb mértékben fölzigazgatta. Elveszítette az étvágását, álmát, fáradság, betegnek érezte magát.

Szomoruan, reménytelenül utazott el Salzburgból a legközelebbi napon. Oly nyomorultnak még soha sem érezte magát. Nemesak lelkében szenvedett, de teste is erőtlenné, megtört volt.

Fejében iszonyu fájdalmakat érzett. Folyton az önkívületi állapot egy bizonyos érzése ellen kellett küzdenie.

— Jó hogy vissza tértem, — gondolta magában, — mert bizonyosan beteg leszek. Szeretnék meghalni, nincs semmi értéke rám nézve már az életnek, mióta Margitomat elveszítettem.

A vonat R. állomásra érkezett, hol a késői éjjeli órák daczára, élénk forgalom uralkodott. Több vonat jött és ment.

Az utasok hangos beszéde, kiabálása, kérdézősködése, és a vasuti kalauzok futkározása, a siető emberek tömege egy hangyaboly élénkségét kölcsönözte a kis állomásnak. S még ehhez számítván a mozdonyok folytonos füttyelését, a nagy zavar az a uélkül is felajult Marechalt teljesen elkábította.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

Albrecht főherceg halála.

Budapest, febr. 18. (Saját tud. táv.) Pontban délután 6 órakor érkezett a fővárosba hír, hogy Albrecht főherceg meghalt. Délután egy órakor váltotta meg szenvedéseitől a halál, amelylyel csak 24 órán át kínlódott a megboldogult. — A mint lehunyta szemét a főherceg, a környezet rögtön értesítette a halálesetről

a Cap Martinban időző királyt s királynét. Egyidejűleg távirat ment Bécsbe a hadügyminiszteriumba s a főherceg palotájába. Budapesten nem tett mélyebb hatást a halálhír, mert arra már tegnapelőtt óta mindenki el volt készülve. A főherceg haláláról s a teendő gyászintézkedésekről a következő telegrammok érkeztek a mai nap folyamán.

Arco, febr. 18. A király elé, a ki ma elhagyta Mentonét, futárt küldöttek, a ki utközben átadja a királynak a temetési tervet.

Bécs, febr. 18. Albrecht kir. hercegeknek, mind az uralkodóház legidősebb tagjának holttestét a Burg kápolnájába való átvitele alkalmával az uralkodóház tagjai, élükön a királylyal, fogják átvenni. — Katonai kíséret a pályaudvarra való megérkezéstől fogva ki van zárva. Mindennek daczára valószínű azonban, hogy a király a marsallnak a legfőbb katonai végső tiszteletet fogja megadni, a meny nyíben a kápolnától a kapuczinusok kriptájának sirboltjái a temetés kizárólag katonai lesz, melyet a király maga vezet.

Oroszországból és egyebűnben bejelentett katonai küldöttségek részvétele miatt a temetést valószínűleg elhalasztják néhány napra. Biztosra veszik, hogy a szász király és valószínűleg a német császár is részt vesznek a temetésén.

Azon intézkedésekről, melyeket a kir. herceg hagyatékára nézve tett, különböző verziók keringenek. Általában azt hiszik, hogy a kir. herceg nagy hitbizományi birtoka nem osztatik szét, hanem a kir. herceg legidősebb unokaöccsének, Frigyes kir. hercegeknek, mint egyetemes örökösének jut. Mások ismét azt beszélik, hogy a király már rég beleegyezését adta a hitbizományi birtok felosztásához és egy második majorátus alakításához, a melyek egyikét Frigyes, a másikat pedig Károly István kir. herceg kapná. A kir. hercegeknek azonban még más hagyatéka is van.

Budapest, febr. 18. A hadsereg gyászának manifesztációja, a király mint hadur erre vonatkozó parancsának vétele után fog csak szabályoztatni. A Budapesten lakó tábornokok mind elmennek a temetésre, mely Bécsben lesz. Minden ezred egy küldöttséget fog a temetésre meneszteni. Valószínű, hogy a király egy külön »hadseregparancsban« fogja azt a veszteséget méltatni, mely a hadsereget Albrecht kir. herceg halála érte. A fővárosban a középületekre valószínűleg kifogják a gyászlobogókat tüzni, a mint-hogy legutóbb Vilmos kir. herceg halálakor is kitűzték azokat.

Mentone, febr. 18. Ferencz József király ma délután 3 órakor Bécsbe utazott, a hova holnap este 11 órakor fog megérkezni.

Az állam vagyona.

Budapest, febr. 18. (Saját tud. táv.) Az állami leltár szerint az állam ingatlan vagyona az 1893. évben 25,342.581 frt 32 krral gyarapodott, ebből levonva az évi gyarapodást, az 1893. év végén mutatkozó érték 1.435,957.261 frt 95 kr.

volt. Az 1893. év végén 125.053.867 frt pénzmaradvány mutatkozott, mely összegben 70.137.110 frt 63 kr. aranypénz foglaltatik. Az államadósságok 1893-ban 16.9 millióval gyarapodtak s 6.4 millióval apadtak s így az 1893. év végén állami adósságok álladéka volt 2.077.287.444 frt 37 és fél kr.

A költségvetés.

Budapest, febr. 18. (Saját tud. táv) A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután fél öt órakor tartandó ülésén veszi tárgyalás alá az 1895. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslatot, melyet a pénzügyminiszter ma nyújtott be. E javaslat szerint 1895. évben a magyar korona országainak rendes kiadásai 421.072.698 forint, átmeneti kiadásai 20.762.566 forint, beruházási kiadásai 20.095.195 forint, rendkívüli közösi kiadásai 6.597.602 frt. A bevételek főösszege 468.550.257 frt. A felesleg 22.196 frttal van előirányozva, s annak rendelkezése a javaslat szerint, a pénztári készletek gyarapítása.

Letartóztatott bolgár ujságírók.

Budapest, febr. 18. (Saját tud. táv.) Belgrádból telegrafálják: Kovacevics doktort, a belgrádi hírlapírók körének elnö-

két és a Zsidelo szerkesztőjét, valamint az egyleti választmány összes tagjait, mint nekünk Belgrádból táviratozzák, a kormány ellen való izgatás czimén vád alá helyezték.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Erkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár elé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskóh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Közgazdaság.

Szarvasmarha kivitel. A földmívelési miniszter értesítette a törvényhatóságot, hogy Tirol és Voralberg, továbbá Salzburg és Szilézia területére a Magyarországból származó hasított körmű állatok — kivéve a ragadós tüdővel fertőzött törvényhatóságokat — ismét bevihetők.

Meghosszabbított engedély. Klobusitzky Béla m.-petri lakosnak a bihari h. é. vasutak Pap-Tamási állomásától, — Pocsaly, Esztár, Henczida, Gáborján és Péterszeg irányában a

m. kir. államvasutak B.-Ujfalu állomásáig vezető gőzmozdonyu h. é. vasut-vonalra az építési engedélyt a m. kir. kereskedelemügyi miniszter egy évre meghosszabbította.

Budapesti értéktőzsde, febr. 17. A mai vasárnapi magánforgalomban csöndes irányzat mellett oszt. hitelrészvény 415.90—415.40, magyar hitelrészvény 503.50—503.—, leszámítolóbank 320.75—320.—, rimamurányi 284.75—285.—, jelzáloghitelrészvény 295.50, osztrák-magyar államvasuti részvény 399.50—399.25, déli vasut 107.— forintjával köttetett és zárul osztrák hitelrészvény 415.40 forinton.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén: 1895. febr. 12-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	124.—
Magyar koronajárdék	— — — — —	99.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban $4\frac{1}{2}\%$	— — — — —	127.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben $2\frac{1}{2}\%$	— — — — —	104.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	125.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	98.—
Italmérési jog megváltási kötvény	— — — — —	101.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — — — —	98.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	— — — — —	162.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — — —	153.25
Osztrák járdék papirban	— — — — —	102.—
Osztrák járdék ezüstben	— — — — —	102.—
Osztrák járdék aranyban	— — — — —	125.50
Osztrák korona járdék	— — — — —	101.—
1860. osztr. államsorsjegyek	— — — — —	159.50
Osztrák-magyar bankrészvény	— — — — —	1018.—
Magyar hitelbank részvény	— — — — —	501.60
Osztrák hitelintézet részvény	— — — — —	414.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — — — —	397.50
20 frankos arany (Napoleon'or)	— — — — —	983.—
Német birodalmi márka	— — — — —	60.50
London vista	— — — — —	124.05
Paris vista	— — — — —	49.15
20 márkás arany	— — — — —	12.—

Szent László-nyomda-részvénytársaság

Nagyváradon, Apáczai-utca 3. szám.

Ajánlja magát a nagyérdemű közönségnek mindennemű könyvnyomdai munkákra úgy mint:

Napi és heti folyóiratok, irodalmi művek, iskolai értesítők, úrlapok, rovatos ívek; továbbá diplomák, részvények, oklevelek, bizonyítványok, eljegyzési és esketési kártyák, névjegyek, gyászjelentések, bál meghívók, tánczrendek, számlák, árjegyzékek, körlevelek, jegyzői, ügyvédi és közjegyzői nyomtatványok, valamint falragaszok legizlésebb kivitelben való előállítására, úgy fekete mint színes nyomással a legjutányosabb árak mellett.

Raktáron tart egyházi nyomtatványokat, u. m.: **Kereszteltek, Egybekeitek és Megholtak anyakönyve, ezeknek kivonati ívei, Templomszámadási ívek, Bevétel- és Kiadás, Alapítványi jelentések, stb. stb.**

Megrendeléseket elfogad a nyomda üzletvezetője.

A nyomda egészen újonnan a legdivatosabb és izlésebb betűkkel, valamint légszesz-motorral van felszerelve és elsőrendű munkaerők fölött rendelkezik.

Mindezeknél fogva vagyunk bátor vállalatunkat a t. cz. közönség szíves pártfogásába ajánlani és maradunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad, 1894. december hóban

A Szent László-nyomda-részvénytársaság.

(5) 0-23

—••• Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. —•••